

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА
ФРАНКА

МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА ЕКУМЕНІЧНИХ НАУК

**Обрядово-мішані подружжя
римо-католиків та греко-католиків:
канонічні та екуменічні аспекти**

Магістерська робота

Студентка: Гринишин Роксолана
Науковий керівник: о. Василь Білаш,
магістр пасторального богослов'я.

Львів 2011

ЗМІСТ

ВСТУП	3
--------------------	----------

РОЗДІЛ 1

ДОГМАТИЧНО-ПРАВОВА ОСНОВА ОБРЯДОВО-МІШАНОГО ПОДРУЖЖЯ Ошибка! Закладка не определена.

1.1. Богословське розуміння подружжя у традиції Римо-Католицької та Східної Церкви.....	6
1.2. Обрядова приналежність наречених та їхні подружжя <small>Ошибка! Закладка не определена.</small>	4
1.3. Історія та розвиток поняття обрядово-мішаного подружжя <small>Ошибка! Закладка не определена.</small>	

РОЗДІЛ 2

ПРАВОВІ НОРМИ У ВИПАДКУ УКЛАДАННЯ ОБРЯДОВО-МІШАНОГО

ПОДРУЖЖЯ..... Ошибка! Закладка не определена.

2.1. Дослідження здатності щодо укладення подружжя <small>Ошибка! Закладка не определена.</small>	1
2.2. Форма укладення обрядово-мішаного подружжя <small>Ошибка! Закладка не определена.</small>	0
2.3. Зміна обряду	<small>Ошибка! Закладка не определена.</small>

РОЗДІЛ 3

ТРУДНОЩІ ТА НАСЛІДКИ ПРИ УКЛАДАННЯ ОБРЯДОВО-МІШАНОГО

ПОДРУЖЖЯ..... Ошибка! Закладка не определена.

3.1. Судове дослідження важності подружжя	<small>Ошибка! Закладка не определена.</small>
3.2. Душпастирська опіка обрядово-мішаного подружжя.....	58
3.3. Виховання та приналежність дітей до конкретного обряду	63
3.4. Практика участі у Святих Таїнствах.....	6 <small>Ошибка! Закладка не определена.</small>

ВИСНОВОК..... Ошибка! Закладка не определена.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ..... **76**

ДОДАТКИ

ДОДАТОК № 1..... Ошибка! Закладка не определена.

ДОДАТОК № 2..... Ошибка! Закладка не определена.

ДОДАТОК № 3..... Ошибка! Закладка не определена.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ..... **87**

ВСТУП

«Подружній союз, заснований Творцем і наділений його законами, завдяки якому чоловік і жінка за невідкличною особистою згодою утворюють взаємну спільноту усього життя...».

Саме такими словами Кодекс Канонів Східних Церков дає визначення поняття тайни подружжя, в якому виразно наголошує, що воно є підпорядковане закону Творця.

Однак, окрім Божого Закону подружжя є нормоване багатьма іншими приписами. До яких поза цивільним правом, можна зарахувати два чинні кодекси, з них Кодекс Права Канонічного нормує і регулює релігійне життя усіх вірних Латинської Церкви та Кодекс Канонів Східних Церков життя вірних східного обряду. Вони ставлять перед собою одну мету, до якої повинно прямувати кожне подружжя, а також показують шлях, завдяки якому можуть її досягнути. Однак, з причин культурної різниці заходу і сходу, в цих нормах кодексів можемо зауважити певні відмінності, а це своєю чергою породжує певні непорозуміння, які виразно можемо побачити на прикладі обрядово-мішаного подружжя.

Найчастіше їх можна зустріти на тих територія, де між собою межує населення різноманітних обрядів. А тепер з причин великої міграції населення ця проблема зростає, хоча відсотково такі подружжя в порівнянні з іншими трапляються часто, тому Церква не надає їм великого значення і відповідної уваги. Католицька Церква не сприймає їх, як якусь загрозу, як це було у минулому, а займає до них нейтральну позицію.

Такі подружжя знані вже в першому тисячолітті християнства. Як на проблему на них почали дивитися як з часу поділу Церкви, так і під час укладення уній з церквами, які поверталися до повної єдності зі Святим Престолом. Саме унії стали причиною зростання кількості таких подружжя. Тому виникла потреба створення норм, які б регулювали їхнє життя. Звичайно, що вони були позначені духом того часу, в якому існувало переконання домінації латинського обряду. Отож становище наречених східного обряду не завжди було зручне. Хоча чинне законодавство не містить переконання *домінації* й усі обряди є рівноправними, проте непорозуміння повністю не зникли.

Мета написання праці:

Загалом метою цієї праці є намір представити нам, як на сьогодні чинне законодавство Вселенської (Католицької) Церкви регулює можливість укладення і наслідки обрядово-мішаного подружжя.

Зіставивши подібності та відмінності, які існують в латинському та східному законодавствах, висвітливо якою мірою розуміння такого подружжя змінилося протягом століть, а також подамо їхній актуальний правовий статус.

Намагатимемося пояснити в чому полягає відмінність візантійського обряду греко-католиків від візантійського обряду православних щодо римо-католицького обряду: спільність з римо-католиками – це належність до Вселенської (Католицької) Церкви. Православні не належать до Католицької Церкви, отже існує проблема сопричастя. В історичному процесі склалось багато відмінностей між греко-католиками і православними. Греко-католики перейняли нерозривність подружжя від Католицької Церкви (і весь ККСЦ на зразок римського кодексу); у православних залишилася можливість укладати подружжя до трьох раз (згідно із правилами Вселенських Соборів) а також багато дрібніших відмінностей таких як подружжя присяга та інші літургійні аспекти.

Визначення термінів та понять:

У даному дослідженні для окреслення подружжя, що складається із двох католиків, які належать до різних Церков свого права (Церков різних обрядів), використовується термін «обрядово-мішані подружжя» (або ж згідно із дослівною польською термінологією – «подружжя мішані обрядово»).

Оскільки термін «мішані подружжя» використовується у канонічному праві для окреслення подружжя між католицькою стороною і християнською, проте не католицькою стороною, то термін «обрядово-мішані» звужує поняття до лише різниці обряду Церков свого права, а тому слід розуміти цей термін як «обрядово-мішані католицькі подружжя».

Короткий огляд дипломної праці:

Ця праця складається з трьох розділів, які послідовно упорядковані. Тому в першому розділі стараємося пояснити, чим є обряд в розумінню Вселенської (Католицької) Церкви, чим вони відрізняються між собою, а також що впливає на приналежність до конкретної Церкви *sui iuris*. Наступним кроком буде висвітлення поняття та історичного розвитку практики таких подружжів, а також ставлення Церкви до нього.

Другий розділ описує уже сам процес укладеного подружжя. Висвітлюючи, яких норм потрібно дотримуватися в моменті подружжя, щоб цей союз був правдиво та гідно укладений. Для цього спочатку подаємо визначення про те який священник має право укладати таке подружжя. Далі зазначено яка канонічна форма є відповідною в такому разі, а

також порушимо проблему зміни обряду одним із наречених під час укладання або існування подружжя.

У третьому розділі, описано наслідки і труднощі, які виникають на підставі такого подружжя, а також вказівки і способи, щоб їх подолати. Особливо приклади, де судом підтверджується дійсність такого подружжя; пастирська опіка, що має супроводжувати таку сім'ю; обрядова приналежність дітей, а також можливість такої сім'ї брати участь у Святих Тайнах обох обрядів.

Метод написання та межі цієї праці:

Для написання праці використано метод порівняння догматичного-правових елементів. Для цього опрацьовано українсько- польсько- та італійськомовну літературу.

Ця праця є спробою порівняльного аналізу законодавства двох обрядів з наголошенням на подібності та відмінності, які існують у Кодексах. Зазначаючи на реальному становищі такого подружжя, до уваги береться також вплив старого католицького законодавства 1917 р. щодо питань даної тематики.